

Krzysztof Prymon

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

**OSZUSTWA KSIĘGOWE
W SPRAWOZDANIACH FINANSOWYCH
W OPINII BIEGŁYCH REWIDENTÓW**

1. Wstęp

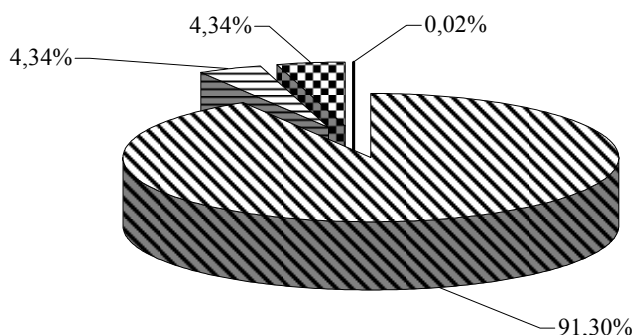
Sytuacja ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstwa powinna wynikać ze sprawozdań finansowych [4]. Spółki akcyjne podlegają corocznemu badaniu przez biegłych rewidentów. Pozytywna opinia o tym, że sprawozdania finansowe rzetelnie i jasno odzwierciedlają sytuację firmy, wydaje się gwarantować jakość zawartych w nich informacji.

Celem artykułu jest wskazanie niektórych istotnych mankamentów sprawozdawczości finansowej. W badaniach posłużono się metodą ankietową. Ankiety zostały wysłane do 48 losowo wybranych kancelarii biegłych rewidentów. Ankiety skierowane do biegłych rewidentów miały na celu uzyskanie odpowiedzi, czy sprawozdania finansowe są wiarygodnym źródłem informacji o przedsiębiorstwie, jakie są głównie mankamenty danych księgowych oraz jak można te mankamenty wyeliminować.

W latach 2002-2005 w polskim prawie bilansowym zostało wprowadzonych najwięcej zmian, które miały na celu dostosowanie polskich przepisów do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Zmiany w polskim prawie bilansowym miały istotny wpływ na wyniki spółek akcyjnych, zwłaszcza że większość z nich sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe, a więc jako spółki publiczne muszą one sporządzać sprawozdania finansowe za rok 2005 według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Większość zmian w polskim ustawodawstwie wpłynęła na polepszenie wyników finansowych analizowanych spółek. Niektóre zmiany w polskim prawie bilansowym podwyższyły wyniki analizowanych spółek za rok następny.

2. Wyniki badań

Zdecydowana większość ekspertów (91,3%) uważa, że oszustwa księgowe polegają na świadomym wprowadzaniu w błąd, np. drogą: manipulacji, zmiany danych lub dokumentów (rys. 1). Oznacza to, że wielu ekspertów zakłada, że zarządy firm wiedzą o tym jak można manipulować wynikami finansowymi i robią to świadomie. 4,34% specjalistów sądzi, że manipulowanie sprawozdaniami finansowymi oznacza niestosowanie zasad rachunkowości. Jeżeli chodzi o zasadę rzetelnego i wiernego obrazu, to niewątpliwie należy się z tym zgodzić. Można zatem wyciągnąć wniosek, iż eksperci zakładają, że w większości przypadków prezesi zarządów spółek giełdowych znają możliwości manipulacji księgowych i dokonują ich świadomie.

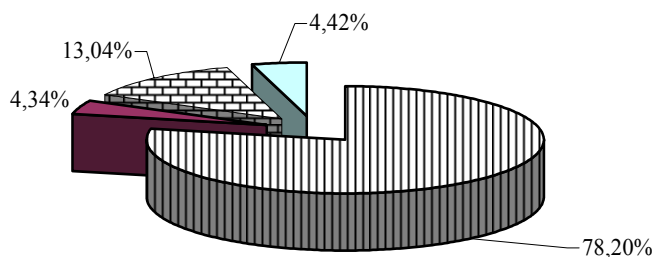
- wprowadzenie w błąd, np. drogą: manipulacji, zafalszowania, zmian danych lub dokumentów źródłowych
- błędna interpretacja lub umyślne pominięcie zdarzeń, transakcji i innych informacji
- zamierzone, niepoprawne stosowanie zasad rachunkowości
- inne

Rys. 1. Oszustwa* przy sporządzaniu sprawozdań finansowych

* Terminu „oszustwo” używają D. Misińska oraz T.S. Surdykowska.

Źródło: badania własne.

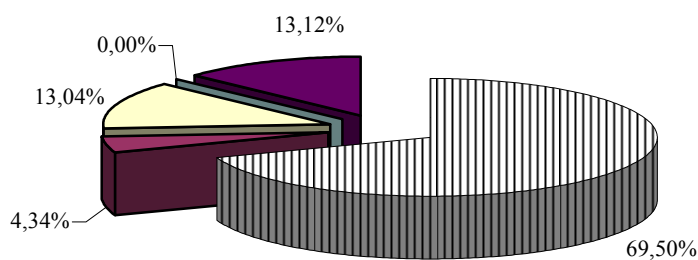
Jak wynika z rys. 2, ponad 78% ekspertów uważa, że błędy w sporządzaniu sprawozdań finansowych mogą być wywołane pomyłkami przy gromadzeniu i przetwarzaniu danych pochodzących z ksiąg rachunkowych. Na uwagę zasługuje niewielka liczba odpowiedzi (13%) o mylnym zastosowaniu zasad rachunkowości, gdyż niestosowanie nadrzędnych zasad rachunkowości jest najistotniejszym wypaczeniem księgowym. Gdyby obecnie funkcjonował np. kodeks etyki księgowego, to można byłoby skuteczniej te błędy eliminować.

- ▨ pomyłki popełniane przy gromadzeniu i przetwarzaniu danych księgowych
- błędy szacunkowe wywołane przeoczeniem lub niewłaściwą interpretacją faktów
- ▨ mylne zastosowanie zasad rachunkowości dotyczących wyceny, wykazywania danych w sprawozdaniu, klasyfikacji, prezentacji lub ujawnieniu informacji
- inne

Rys. 2. Powody błędów w sporządzaniu sprawozdań finansowych

Źródło: badania własne.

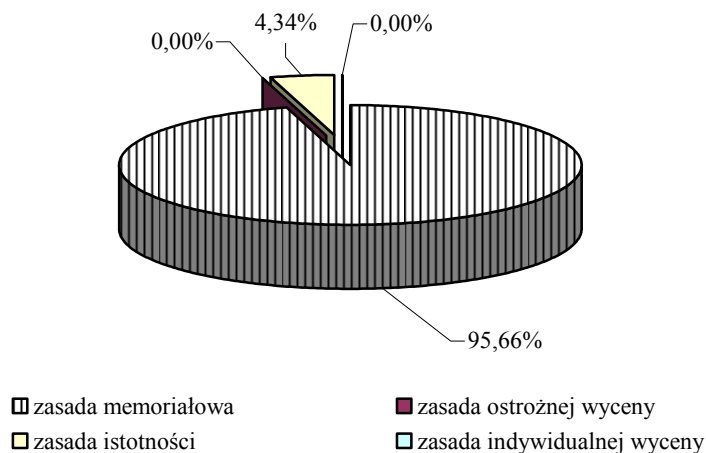
- ▨ manipulacja, zafałszowanie lub zmiana danych lub dokumentów
- zawłaszczenie majątku
- wyłączenie lub pominięcie w zapisach lub dokumentach skutków transakcji
- ▨ rejestrowanie transakcji pozornych
- niewłaściwe stosowanie zasad (polityki) rachunkowości

Rys. 3. Oszustwa w prowadzeniu ksiąg rachunkowych

Źródło: badania własne.

Najwięcej ekspertów (prawie 70%) uznało, że oszustwa w samym prowadzeniu księgowości polegają głównie na świadomym manipulowaniu danymi. Dowodzi to, że badający sprawozdania finansowe dostrzegają często działania tego typu (rys. 3). Niewielka liczba odpowiedzi o niewłaściwym zastosowaniu zasad rachunkowości (około 13%) wskazuje, że prowadzenie księgowości nie jest do końca traktowane

jako sposób na dokonywanie manipulacji księgowych. Podobna liczba ekspertów (13%) uważa, że oszustwa polegają także na rejestrowaniu transakcji pozornych.

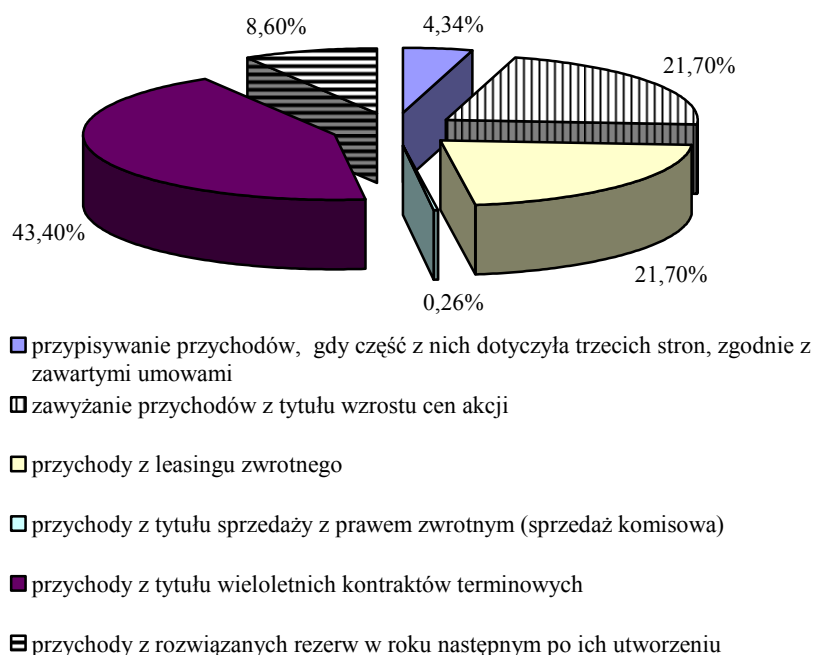

Rys. 4. Zasady rachunkowości stwarzające możliwości manipulacji

Źródło: badania własne.

Zdecydowana większość ekspertów (95,66%) uważa, że zasada memoriałowa stwarza największe możliwości manipulacji księgowych (rys. 4). Wynika to z tego, że zasada ta nakazuje księgować koszty i przychody w tym okresie, którego dotyczą, bez względu na to, czy nastąpił wpływ środków pieniężnych, czy ich wydatek. Powoduje to, że każda wystawiona faktura w danym okresie powiększa wynik finansowy, mimo iż środki nie wpłynęły do kasy i nie ma też pewności, że kiedykolwiek wpłyną, gdyż każdy kontrahent może okazać się niewypłacalny. Zasada ostrożnej wyceny nie jest ogólnie postrzegana przez ekspertów za zasadę, która stwarza możliwości manipulacji księgowych. Wynika to z tego, że stosowanie tej zasady doprowadza do obniżenia wyniku finansowego. Nie oznacza to jednak, że celowe obniżanie wyniku finansowego nie jest manipulacją księgową. Gorszy wynik finansowy może być korzystny dla spółki, jeśli zarząd nie chce wypłacić dywidendy, chce zapłacić niższy podatek dochodowy itp. Nieprzestrzeganie zasady indywidualnej wyceny też może powodować zniekształcenia księgowo, gdyby firma kompensowała należności i zobowiązania. Zasada kontynuacji działalności nie była brana pod uwagę w badaniach, ale ma ona istotne znaczenie, gdyż przy badaniu sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów powinno być brane pod uwagę ryzyko prowadzonej działalności [5].

Z rysunku 5 wynika, że eksperci uważają, iż fałszowanie przychodów związane jest głównie ze wzrostem cen akcji (21,7%) oraz z przychodami z leasingu zwrotnego (21,7%). Jednakże najczęściej odpowiedzi dotyczyło przychodów z długotermino-

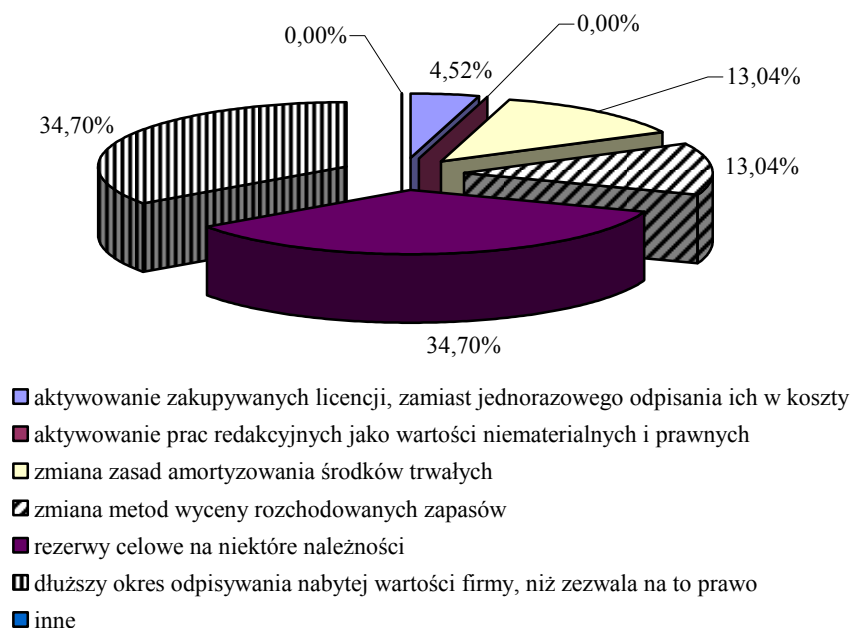
Rys. 5. Falszerstwa w odniesieniu do przychodów

Źródło: badania własne.

wych kontraktów (43,4%). W Polsce problem ten został częściowo wyeliminowany dzięki zmianom w ustawie o rachunkowości, które nakazały wycenę przychodów z wieloletnich umów proporcjonalnie do stopnia zawansowania usługi (w ślad za MSR nr 11 „Umowy o budowę”). Przychody z rozwiązania rezerw zwiększają wynik finansowy w roku ich rozwiązania. Zawyża to wynik finansowy wtedy, gdy w poprzednim roku utworzono w ciężar kosztów zbyt duże rezerwy. Tworzenie i rozwiązywanie rezerw może być bardzo dobrym sposobem na sterowanie wynikami finansowymi. Dotyczy to głównie sytuacji, gdy firma w danym roku chce wykazać wynik gorszy, a w następnym lepszy.

Koszty wpływające na wynik finansowy często są zaniżane, gdyż przepisy o rachunkowości stwarzają możliwość zastosowania różnych wariantów księgowych. Najwięcej ekspertów uznało, że głównym symptomem zaniżania kosztów (34,7% wskazań) jest wydłużanie okresu amortyzacji nabytej wartości firmy (rys. 6). Problem ten w dużym stopniu został już wyeliminowany, gdyż nowe Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zakazują amortyzacji i *goodwill*. Podobnie duża grupa ekspertów (34,7%) uważa, że nietworzenie rezerw na należności zagrożone stanowi zawyżanie wyników finansowych. W praktyce firma, której zależy na wykreowaniu jak najlepszego wizerunku, zakłada, że każdy kontrahent

jest wypłacalny, co w rzeczywistości jednak nie zawsze ma miejsce. Zmiana zasad amortyzowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych może mieć miejsce zwłaszcza przy niskocennych środkach trwałych. Odpisywanie w koszty środków trwałych o wartości do 3500 zł jednorazowo lub ich amortyzowanie na przestrzeni okresu ekonomicznej użyteczności również może służyć do manipulowania wynikami finansowymi, co potwierdziło 13,04% ankietowanych. Manipulacje księgowe dotyczą także aktywowania prac redakcyjnych jako wartości niematerialnych i prawnych, mimo iż są to typowe wydatki operacyjne i powinny obciążyć wynik finansowy w momencie ich poniesienia.

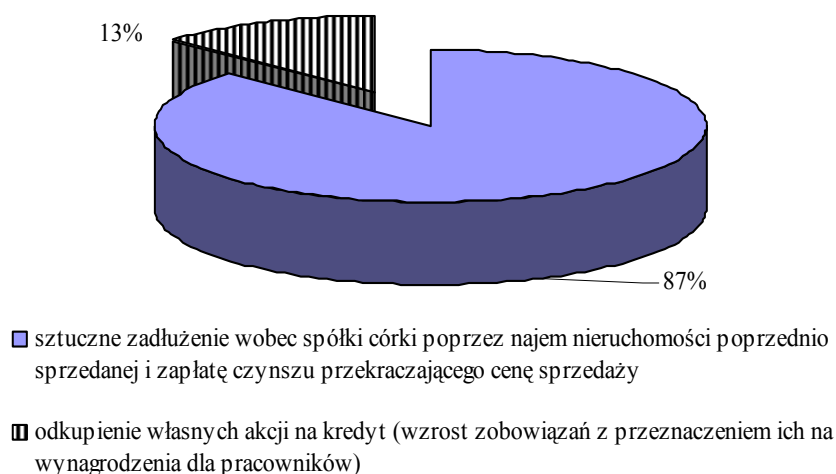
Rys. 6. Fałszerstwa w odniesieniu do kosztów

Źródło: badania własne.

W przypadku zobowiązań fałszerstwa dotyczą głównie skonsolidowanych sprawozdań finansowych (rys. 7). Do typowej manipulacji można zaliczyć najem nieruchomości poprzednio sprzedanej i zapłatę czynszu, który przekracza cenę sprzedaży. Zdarzają się też przypadki odkupywania własnych akcji od pracowników z przeznaczeniem ich na wynagrodzenia. Manipulacje te zniekształcają wskaźniki rotacji zobowiązań (13% wskazań).

Zobowiązania warunkowe, jako pozycje pozabilansowe, nie są wykazywane w pasywach. Przez to nie wykorzystuje się ich do oceny sytuacji firmy. Powoduje to, że obraz firmy jest często całkiem inny niż w rzeczywistości, gdyż każde zobowiązanie

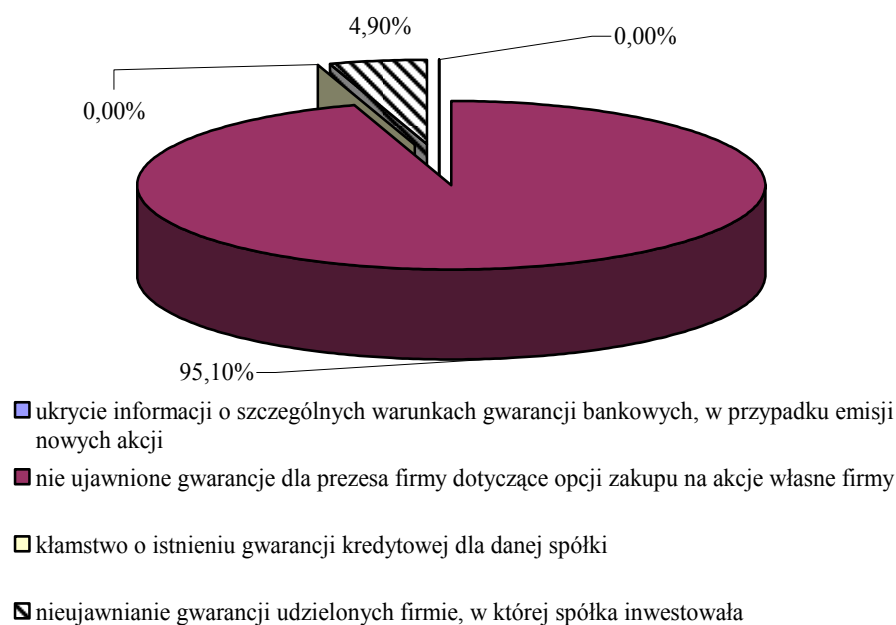
warunkowe może stać się zobowiązaniem natychmiast wymagalnym. Dlatego też do oceny sytuacji firmy niezbędna jest znajomość pozycji pozabilansowych i uwzględnienie ich w analizie finansowej. W praktyce gospodarczej zdarzały się przypadki nadużyć polegających na ukrywaniu informacji o szczególnych warunkach gwarancji bankowych, w przypadku emisji nowych akcji (95,1% wskazań). Część ekspertów twierdzi, że manipulacje mogą też dotyczyć poświadczania nieprawdy o istnieniu gwarancji kredytowej dla danej spółki (4,9% wskazań) (rys. 8).

Rys. 7. Fałszerstwa w odniesieniu do zobowiązań

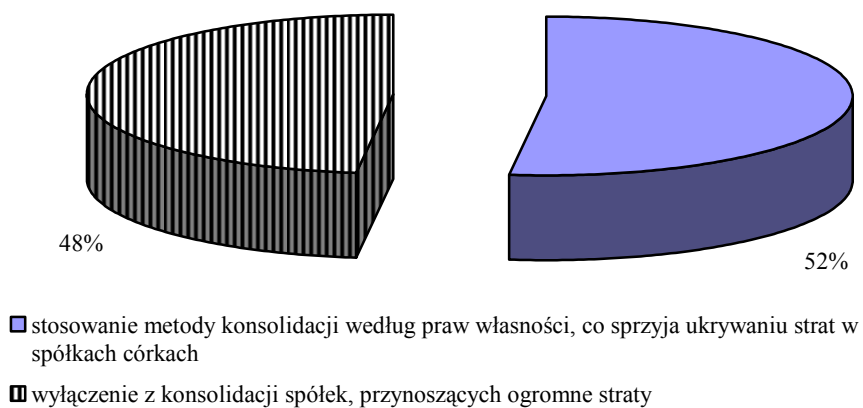
Źródło: badania własne.

Konsolidacja sprawozdań finansowych jest istotnym problemem współczesnej księgowości. Prawidłowe sporządzenie skonsolidowanych sprawozdań wymaga wielu skomplikowanych procedur księgowych (różne wyłączenia konkretnych pozycji bilansowych) co stwarza możliwość manipulacji wynikami spółki. W zależności od tego, czy konsolidacja przeprowadzana jest metodą nabycia, czy łączenia udziałów inne mogą wyjść wyniki finansowe. W Polsce problem konsolidacji może być istotny. Sprawozdania finansowe za rok 2005 spółki giełdowe powinny sporządzić według zasad Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, w których nadrzędną zasadą jest zasada przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną. W rezultacie może dojść do sytuacji, w której jedna spółka będzie według polskich przepisów uznana za przejmowaną, a według MSSF za spółkę przejmującą. Konsekwencją tego będzie to, że wyniki finansowe będą zupełnie inne w zależności od tego, czy spółka jest na giełdzie, czy też nie. Wszyscy eksperci uważają, że manipulacje księgowe dotyczą głównie niejasnych powiązań spółki matki ze spółkami córkami (rys. 9). Prawie połowa (48%) uważa, że manipulacja może polegać na wyłączeniu

Rys. 8. Fałszerstwa w odniesieniu do zobowiązań warunkowych

Źródło: badania własne.

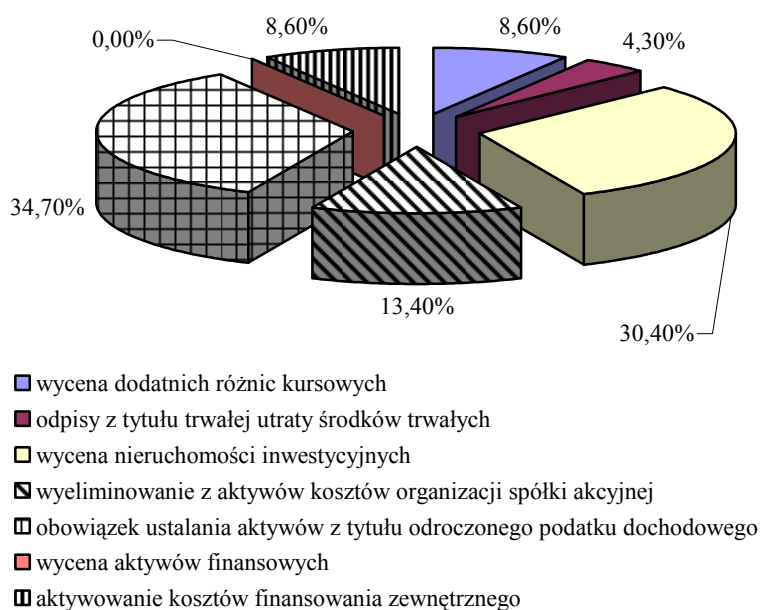

Rys. 9. Fałszerstwa w odniesieniu do skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Źródło: badania własne.

z konsolidacji spółek przynoszących ogromne straty. Natomiast druga połowa (52%) uznaje, że stosowanie w niektórych przypadkach metody praw własności może być nadużywane, co prowadzi do świadomego manipulowania wynikiem finansowym spółki matki. O tym, że metoda konsolidacji ma wpływ na osiągnięte wyniki finansowe, a w konsekwencji na ogólny obraz sytuacji ekonomiczno-finansowej firmy, pisze również M. Wasilewski [11].

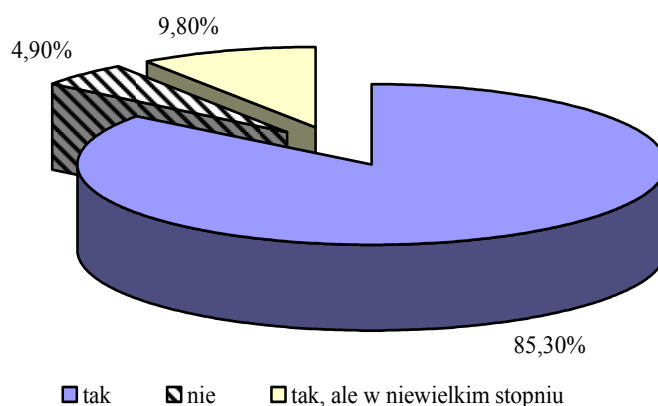
Na wyniki finansowe istotny wpływ mają przepisy o rachunkowości. I tak np. wycena dodatnich różnic kursowych w istotny sposób zmieniła wyniki finansowe tych przedsiębiorstw, które wykazywały nadwyżkę dodatnich różnic nad ujemnymi, gdyż dodatnie różnice w całości powiększyły wyniki finansowe, a nie tylko nadwyżka ujemnych (jak to było w czasach funkcjonowania starych przepisów). Tworzenie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego również podniosło wyniki spółek giełdowych, co potwierdziło najwięcej ekspertów. Wycena nieruchomości inwestycyjnych według wartości godziwej (rynkowej) także miała duży wpływ na wyniki finansowe, gdyż nieruchomości te nie podlegają amortyzacji. Wylimitowanie z aktywów kosztów organizacji spółki akcyjnej także zmienia wyniki spółek (13,4% wskazań). Wynika to z tego, iż wydatki te nie stanowią już wartości niematerialnych i prawnych, ale obniżają kapitał zapasowy (rys. 10).

Rys. 10. Zmiany w ustawie o rachunkowości, które zmieniły wyniki finansowe i aktywa spółek

Źródło: opracowanie własne.

Zdaniem większości specjalistów (85,30%) wprowadzenie do polskich przepisów zasad międzynarodowych (MSR, MSSF) w istotny sposób zmieni wyniki finansowe spółek giełdowych (rys. 11). Jest to kolejny dowód na to, że wynik przedsiębiorstwa nie zależy tylko od sprawności funkcjonowania, ale również od stosowanych zasad rachunkowości. Część ankietowanych (9,8%) uznała, iż wpływ MSR na wyniki spółek nie będzie znaczący. Może to dotyczyć głównie mniejszych spółek, które jako nie notowane na giełdzie będą mogły stosować polskie zasady rachunkowości. Należy dodać, że w najbliższym czasie mogą wejść w życie nowe standardy przeznaczone dla małych i średnich przedsiębiorstw.

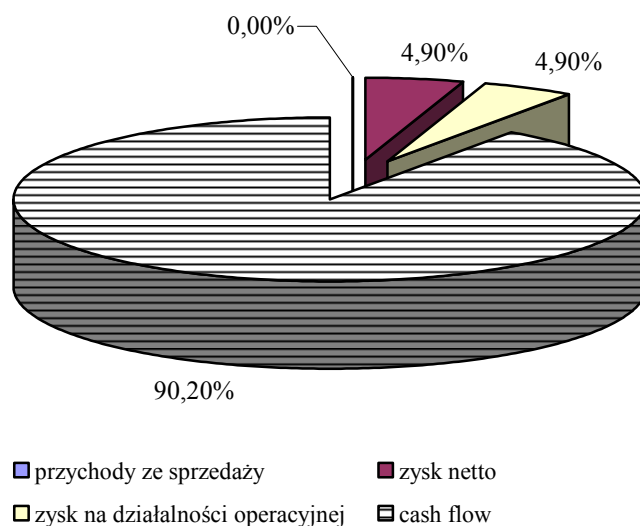

Rys. 11. Wpływ wprowadzenia do polskiego prawa bilansowego zasad międzynarodowych na wyniki spółek

Źródło: badania własne.

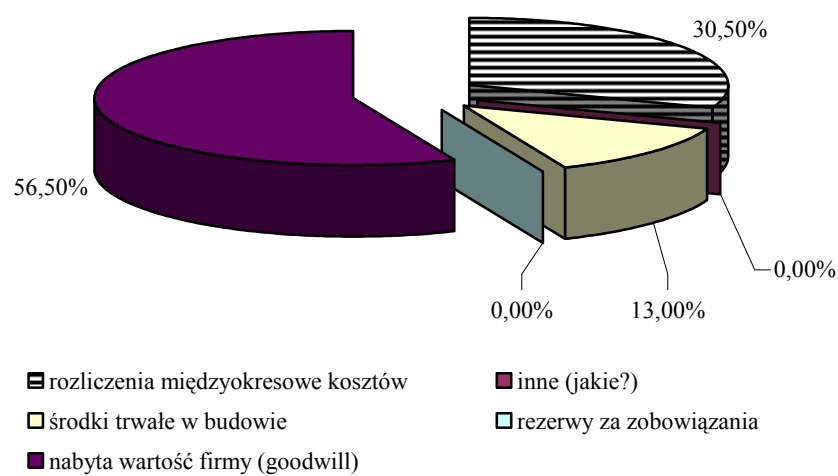
Funkcjonowanie dwóch systemów rachunkowości wymaga analizy różnic powstających między sprawozdaniami sporządzonymi według ustawy o rachunkowości i MSR/MSSF [11].

Jeśli chodzi o wielkości bilansowe, a więc te wynikające ze sprawozdań finansowych, najczęściej odpowiedzi dotyczyło *cash flow* (rys. 12). Jest to dowodem na to, że specjaliści dostrzegają wady tradycyjnej księgowości i uważają, że zarówno wielkość przychodów ze sprzedaży, jak i obliczony bilansowy wynik finansowy często nie odzwierciedlają rzeczywistych efektów prowadzonej działalności. Przychody ze sprzedaży nie zostały wskazane przez nikogo z respondentów. Jest to o tyle zrozumiałe, że sama wielkość przychodów nie świadczy o sytuacji przedsiębiorstwa. Poziom ponoszonych kosztów może być tak wysoki, że mimo dużych przychodów przedsiębiorstwo poniesie stratę. Poza tym sama wielkość przychodów jest często zawyżona.

Rys. 12. Wielkości księgowe określające sytuację ekonomiczno-finansową spółek

Źródło: badania własne.

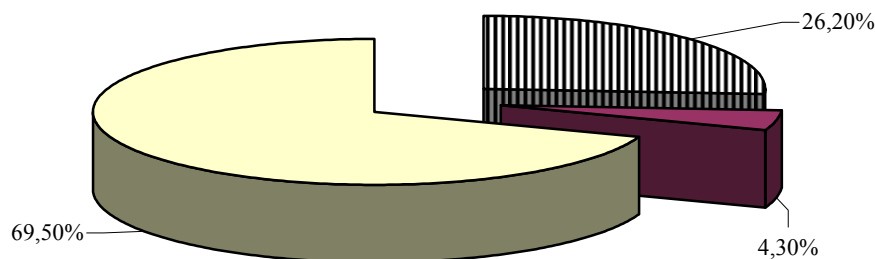

Rys. 13. Pozycje bilansowe wzbudzające największe wątpliwości

Źródło: badania własne.

W sprawozdaniu finansowym występują pozycje, które najczęściej stanowią przedmiot manipulacji. Największe skandale księgowe na świecie polegały głównie

na manipulowaniu takimi pozycjami, jak: środki trwałe w budowie, rozliczenia międzyokresowe kosztów, nabyta wartość firmy i inne (rys. 13). Pozycją, która zdaniem ekspertów wywołuje najczęściej wątpliwości, jest nabyta wartość firmy (56,5% wskazań). Wynika to z dużej swobody, jaką ma kierownik jednostki przy określaniu okresu jej amortyzacji. Rozliczenia międzyokresowe nie zawsze są wykazywane zgodnie z ich treścią ekonomiczną, co powoduje zniekształcenie wyników finansowych.

- zaostrzyć kary dla kierowników jednostek, którzy fałszują sprawozdania finansowe
- zaostrzyć kodeks etyki zawodowej biegłego rewidenta
- opracować model oceny efektywności przedsiębiorstwa, który uwzględni wady danych księgowych

Rys. 14. W jaki sposób można wyeliminować wady mierników i księgowych

Źródło: badania własne.

Większość ekspertów uważa, że jedynym skutecznym sposobem na wyeliminowanie wad mierników księgowych jest opracowanie takiego modelu oceny sytuacji firmy, który uwzględni wady tradycyjnej księgowości (69,50% wskazań). Zaostrożenie kar za stosowanie „kreatywnej księgowości” wskazało 26% ankietowanych. Można zatem wyciągnąć wniosek, że zwalczanie problemu wad mierników księgowych jest trudne. Oficjalne przepisy nie zmieniają podejścia zarządów spółek, którym zależy na wykreowaniu odpowiedniego obrazu sytuacji przedsiębiorstwa. Najlepszym zatem sposobem jest uwzględnianie wad mierników księgowych w ocenie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa (rys. 14).

Innym problemem jest etyka osób związanych zawodowo z rachunkowością. Pewnym rozwiązaniem tego problemu może być też opracowany przez Komisję Zasad Etyki i Profesjonalizmu Zawodu Księgowego Rady Naukowej Stowarzyszenia Księgowych w Polsce kodeks etyki zawodowej. Należy jednak pamiętać, że Komisja ta uważa, że jakość informacji sprawozdawczych zależy od trzech czynników:

- 1) jakości prawa bilansowego,
- 2) technologii przetwarzania informacji, jej szczegółowości, dokładności, szybkości i sprawności,

3) zawodowego przygotowania księgowego dostarczającego informacji i jego profesjonalizmu [6].

3. Podsumowanie i wnioski

Badania ankietowe przeprowadzone wśród biegłych rewidentów wykazały, że niektóre zmiany w polskim prawie bilansowym powiększyły wyniki finansowe polskich przedsiębiorstw. Dotyczy to przede wszystkim takich zmian, jak:

- obowiązek ustalania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. nieporównywalne (34% wskazań),
- zmiany w sposobie wyceny nieruchomości inwestycyjnych (30,4% wskazań), wyeliminowanie z aktywów kosztów organizacji poniesionych w związku z założeniem oraz późniejszym rozszerzeniem spółki akcyjnej (13% wskazań),
- najczęstszym powodem błędów przy sporządzaniu sprawozdań finansowych są pomyłki przy gromadzeniu i przetwarzaniu danych księgowych (78% wskazań) oraz mylne zastosowanie zasad rachunkowości (około 13% wskazań) i błędy szacunkowe wywołane przeoczeniem lub niewłaściwą interpretacją faktów (4% wskazań),
- oszustwa przy sporządzaniu sprawozdań finansowych polegają na wprowadzaniu w błąd np. drogą manipulacji, zafałszowania danych (91% wskazań), błędnej interpretacji lub na umyślnym pominięciu zdarzeń, transakcji i innych informacji (około 4% wskazań) i zamierzonym, niepoprawnym stosowaniu zasad rachunkowości (około 4% wskazań),
- oszustwa przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych polegają, zdaniem 69% ankietowanych, na manipulacji, zafałszowaniu, zmianie danych lub dokumentów, niewłaściwym zastosowaniu zasad rachunkowości (17% wskazań) oraz na wyłączeniu lub pominięciu w zapisach i dokumentach skutków transakcji (ponad 13% wskazań).

Można stwierdzić, że wpływ prawa bilansowego na ogólny obraz sytuacji ekonomiczno-finansowej zależy od wartości oraz struktury aktywów i pasywów danej spółki. Im większa jest wartość aktywów lub pasywów stanowiących przedmiot manipulacji lub zniekształceń, tym większy wpływ mają wady mierników księgowych na obraz sytuacji jednostek gospodarczych wynikający ze sprawozdań finansowych. Szczególne znaczenie mają aktywa trwałe, gdyż to one są najczęściej przedmiotem manipulacji księgowych. Zdecydowana większość ekspertów (prawie 90%) uważa, że wprowadzenie do polskich przepisów zasad międzynarodowych w istotny sposób zmieni wyniki finansowe spółek.

Za najlepszy sposób na wyeliminowanie wad mierników księgowych eksperci uznali (70% wskazań) opracowanie takiego modelu oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, który uwzględniłby mankamenty tradycyjnej księgowości powodujące, że sytuacja ekonomiczno-finansowa wynikająca ze sprawozdań finansowych nie do końca odzwierciedla rzeczywisty obraz jednostki.

Literatura

- [1] Fedak Z., *Przegląd różnic między Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości a Ustawą o rachunkowości*, Biuletyn Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, Warszawa 1999.
- [2] Grzegorzczak W., *Kreatywna księgowość nie zawsze oznacza oszustwo*, „Rzeczpospolita” 2002 nr 274, s. 68.
- [3] Grzegorzczak W., *Manewry księgowe*, „Rzeczpospolita” 2002 nr 201.
- [4] Helin A., *Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości*, FRRwP, Warszawa 2000.
- [5] Hołoda A., *Rewizja finansowa*, AE, Kraków 1997.
- [6] Jaruga A., *Skutki wprowadzenia MSR*, „Rachunkowość” 2006 nr 6, s. 9-14.
- [7] Misińska D., *Dlaczego zarządzający przedsiębiorstwami i audytorzy ukrywają i fałszują informacje – okazje i pokusy*, [w:] *Dostosowanie rachunkowości i rewizji finansowej do dyrektyw Unii Europejskiej*, red. D. Misińska, J. Szafraniec, AE, Wrocław 2004, s. 56-69.
- [8] Prymon K., *Czy bilans jest wiarygodnym źródłem informacji*, *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu* nr 3, Poznań 2002, s. 78-86.
- [9] Prymon K., *Konsekwencje niektórych zmian w polskim prawie bilansowym*, *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu* nr 5, Poznań 2004, s. 64-69.
- [10] Prymon K., *Odroczony podatek dochodowy a wyniki finansowe spółek handlowych*, *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu* nr 6, Poznań 2005, s. 161-166.
- [11] Wasilewski M., *Prawo bilansowe i MSR/MSSF w kształtowaniu sytuacji finansowej przedsiębiorstw*, *Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie, Ekonomia i Organizacja Gospodarki Żywnościowej* nr 61, SGGW, Warszawa 2006, s. 39-54.

ON SOME FAULTS IN FINANCIAL MEASURES IN THE LIGHT OF OPINIONS OF CHARTERED ACCOUNTANTS

Summary

The aim of the article is indication of some important faults in financial reporting. The article is based on the survey method. Questionnaires were run among 48 chartered accountants.

Research results show to what extent financial statements are reliable and what are basic weaknesses of accounting measures. Finally, some recommendations concerning ways of improving the analysis of accounting measures are proposed.